

20
1764, 41.
DE NONNVLLIS

QVI A

CAVTIONE PRO EXPENSIS
IMMVNES SVNT

VT SIBI

AD SVMMOS IVRIS HONORES

ADITVM APERIRET

P. 516.
EX ILL. ICTOR. COLLEGII

VOLVNTATE

A. D. XXVII. SEPT. A. R. S. CIOCCCLXIII

DISPV TABIT

CAROLVS GODOFREDVS ZIZMANVS

ADVOCAT. LIPSIENS

LIPSIAE

EX OFFICINA BREITKOPFIA

DE NONNALLIS

CAUTIONE PRO EXPENSIS

CAUTIONE PRO EXPENSIS

AD

AD CAUTIONE PRO EXPENSIS

AD CAUTIONE PRO EXPENSIS

AD CAUTIONE PRO EXPENSIS

AD CAUTIONE PRO EXPENSIS

AD CAUTIONE PRO EXPENSIS

AD CAUTIONE PRO EXPENSIS

AD CAUTIONE PRO EXPENSIS

AD CAUTIONE PRO EXPENSIS

AD CAUTIONE PRO EXPENSIS

AD CAUTIONE PRO EXPENSIS

AD

VIRO MAGNIFICO
SVMME REVERENDO
IO. GODOFREDO HERMANO

S. S. THEOL. D.

SACRORVM IN AVLA PRINCIPIS ELECTORIS
SAXONIAE ANTISTITI PRIMARIO
SVMMI SENATVS ECCLESIASTICI ET
CONSISTORII ASSESSORI

PATRONO SVO MAXIMO

S. P. D.

CAROLVS GODOFREDVS ZIZMANVS.

VIR MAGNIFICE

SVMME REVERENDE,

Ex omnibus beneficiis, quae
tribuit mihi, dum vixit b.
Cramerus, frater Vxoris TVAE
veterinus, Vir in omni Iuris et Hi-
storiarum genere praestans, illud et

A 3

maxi-

maxime amo, et inter maxima refero,
quum TVO favori ac benevolentiae
ita me commendavit, ut fere gloriari
mibi liceat, neminem ex omnibus esse,
quorum favor et gratia rebus meis pos-
sit esse vel ornamento vel adiumento,
qui tanta me, quantam inde ab illo
tempore semper expertus sum TVAM,
prolixi animi voluntate amplectatur.
Atque hanc TVAE erga me volun-
tatis magnitudinem, quam satis mihi
declarasti non modo litteris et sermoni-
bus, incredibilem amorem spiranti-
bus, verum etiam beneficiis numero
pluri-

plurimis, opinione inexpectatis, tem-
pore opportunis, genere ipso praecla-
ris, quo longius a dignitatis TVAE
splendore abest rerum mearum obscuri-
tas, eo magis admiror et censeo esse
praedicandam. Itaque, non ut patro-
cinium TVVM mihi compararem,
sed ut clientis officio satisfacerem, ne-
que ut impetrarem a TE beneficium,
sed ut gratam acceptorum memoriam
palam testarer, hunc libellum, cuius
defensione ad honorem Doctoratus con-
sequendum nihil fortasse in vita mea
futurum est illustrius, Nomini TVO
in scri-

*inscribendum et dedicandum putavi.
Deus , qui vnus potest remunerari
TVA de me deque vniuerso terrarum
Saxonicarum statu ecclesiastico merita,
saluum TE atque incolumem , omni-
busque modis et perpetua TVORVM
felicitate florentem et beatum , ad sum-
mam vsque senectutem conseruet. Vale.
Lipsiae die VIII Cal. Octobris a C. N.
CICIOCCCLXIII.*

DE NONNVLIS

**A CAUTIONE PRO EXPENSIS
IMMVNES SVNT**

§. I.
Prooemium.

um more institutoque maiorum summos
iuris honores capere volentibus virum
quoque periculum ita faciendum sit, ut
quid scribendo et dicendo profecerint proposito eam in
rem libello, colloquioque super eodem instituto palam
ostendant, equidem lege et consuetudine vocatus non

B
possum

possum sane videri temere ad scribendum processisse; qui sine hoc moris antiqui imperio, inter forenses causas delitescere quam proderet scribendo virium tenuitatem maluissim. Sed, quo minus audaciae et temeritatis stimulis excitatus ad scribendum accessi, eo magis spero lectores meos ad excusandum futuros esse facillimos. Quid enim a scriptore et inexercitato et cura tenuissimarum rerum, ut in vita forensi solemne est, oppresso, denique virium moduli memore exigant? Quodsi itaque, ut ex animo rogo, non nihil his rebus se moueri passi fuerint, multum me iis hoc nomine debere semper fatebor. Sed cum nautae de ventis; ruricolae de agri fructibus; militi de pugnis; mercatori de mercibus; medico de morbis; philosopho de entibus loqui liceat, quis causarum patrono de re forensi dicenti facile succensabit? Quare de iis animus est breuiter disputare, qui a cautione expensarum causa immunes sunt. Non quidem nouitate libellus placebit, neque vero hanc laudem appeto, qui modestia et humanitate imo breuitate cupio probari.

Necessitas cautionum earumque variae formae.

Cum homines maxime ad decipiendum proclives sint, et lucri studio interdum nimis facile abripiantur, sapienti consilio legislatorum providentia vincula exco- gitata sunt, quibus fides hominum adstringi et decipien- di licentia coërceri possit. Nam etsi poenae sunt frau- dibus propositae, tamen pauperes et malos homines poenae metus non prorsus continet. Audent saepe dum modo liceat audere. Sed quod leges in quibus- dam caussis non poenarum reuerentia terrere tantum ma- los ciues voluerunt, sed bonis etiam securitatem prae- stare, hinc cautiones inuentae sunt. Atque earum qui- dem vsus ex antiquissimis Romanae reipublicae tempo- ribus, quibus fideiussoribus et pignoribus cauere so- lenne erat, potest repeti; Sed non licet ad ista pri- mordia iuris Romani redire et pignorum, quae triga doctissimarum dissertationum Illustris Christiani Vilelmi Küstneri enarrata sunt, capiendorum ritum aut Mucia- nae et similium cautionum formulas recensere, placet potius in hodiernis moribus consistere. Multi lites

amant, et litibus libenter alios vexant; quodsi ergo impune actionibus institutis possent eiusmodi homines iudicum aures obtundere, et aliis negotia faceffere, quis a pauperis maleuoli et rixosi hominis iniuria facile tutus futurus esset. His ergo expensarum nomine frena iniecta sunt: cum nemo cogatur actori respondere, qui expensarum causa nondum satis dederit; nihil enim magis esset iniquum, quam si temerariis et futilibus litibus frustra excitatis aut iudices sine honorario assidere, aut ii, a quibus petitur, suntus sine culpa sua impendere deberent, auctores litium vero sine omni incommodo forte, quod nihil haberent, discedere possent. Voluerunt ergo leges cautionem ab actoribus expensarum causa praestari, tum vt litium amatores non facile agant, si causa agendi desit iusta, vel speciosa, cum sciant ante expensas quodammodo repraesentandas esse, tum vt ii, a quibus petitur, habeant, vnde id quod aliorum culpa impenderunt, repetant; tandem vt iudicibus satis fieri possit. Cautiones ergo ab actore sub litis initium praestandae in vtilitatem iudicum et eorum, a quibus petitur, inuentae sunt. Quod optime intelligitur ex Ref. Grau. nouiff. (§. 17. von Iusticien Sachen Tom. I. Cod. Aug.

p. 216.) secundum quam iudicibus cautionis exigendae necessitas statim post oblatum libellum imponitur, ne scilicet opposita exceptione nondum praestitae cautionis pro expensis, et lata super ea sententia per ambages causa deduci videatur. Cautio vero duplici modo succedit et per fideiussores et per pignora. Nam quamvis multi sunt qui quatuor genera cautionum constituunt, fideiussoriam, pigneratitiam, iuratoriam et promissoriam, non tamen mea opinione re subtilius considerata, iureiurando et nuda promissione caueri satis posse existimo. Nam quidquaeso cautione studemus efficere? nonne hoc imprimis, ut is cum quo nobis res est, possit securus esse, aut futurum esse quod optet, aut non futurum quod metuat? Ita in cautione pro expensis hoc consilium spectatur, ut securus possit esse iudex et is a quo petitur, actorem temere litigantem sumtus litis soluturum esse. Num vero hoc sine pignore aut fideiussore idoneo poterit? Nouimus scilicet calumniatorum in peierando et multo magis in promittendo licentiam. Num ergo calumniandi causa lites mouenti fides habenda erit? Cum eodem modo quo litium falsam causam quaesiuit, falsam iurandi et promittendi speciem

ciem prae se ferre possit; Quod si fidem non mereatur quomodo alter securus esse possit. Patet ergo securitatem, cuius mater cautio fieri debet, non nasci nisi interposito pignore vel dato idoneo fideiussore. Et profecto securitatis studium effecit ut fideiussores non statim existimentur idonei, etiam si sint locupletes, sed eisdem oporteat esse faciles ad conueniendum.

§. III.

Recte tamen a fideiussore et pigneratitia cautione nonnulli liberantur.

Iam Diuus Augustus Elector P. I. Const. V. fundorum possessores a cautionis onere liberauit: *Der so unter uns Güter hat, und gnugsam in unsern Landen besessen, soll den Vorstand für die Expensen und zur Wiederklage zu bestellen nicht schuldig seyn, ob er gleich unter dem Gerichte, dafür er beklaget, sonst nicht sehsaftig; so soll er auch nicht gedrungen werden, einige Gunst über die Güter von den Gerichten, darunter sie gelegen, zum Vorstande auszubringen, und dergleichen soll auch dessen, so gnugsam unter uns besessen, constituirter Anwald ferner Caution zu bestellen und aufzurichten nicht pflichtig*

tig seyn. Aber der, so unter einer fremden Herrschaft eines andern Oberherrn ist, und in unsern Landen klagen würde, soll, wie in Gerichten unserer Lande zu sprechen gebräuchlichen bis anhero gewesen, den Vorstand bestellen und dessen nicht erlassen werden. Atque eodem modo in Ordinatione Processus Saxonici Recognita ad Tit. XIII. fundorum possessores ab onere satisfactionis liberantur, in eorumque numerum et alii referuntur. Pro Possessionatis sollen auch diejenigen, welche Kramlaeden oder Apotheken besitzen, ingleichen die Usfructuarii und die Officiales, so in wirklicher Besoldung stehen, nicht minder ganze Corpora und Vniuersitates, wenn sie gleich keine Gemeinde-Güter haben, gehalten werden.

§. IV.

Qui fundorum domini habendi sint.

Fundorum ergo domini, cuius generis non sunt nudi detentores, sed qui dominium in Saxoniam iudiciali traditione acceperunt, ab onere cautionis immunes sunt. Oportet autem fundos sitos esse in Saxoniam nam ex Augusti Electoris Constitutione intelligitur extra Saxoniam domus praedia villas et id genus fundos habentes

bentes non immunes a cautione praestanda censendos esse. Nam fundorum in Saxonia domini facile experfarum caussa conueniri possunt, extra Saxoniam non item, sed posset forsan ambigi, num non intersit eorum, a quibus petitur, actores ad agendum sine cautione non admitti nisi sub eodem iudice, coram quo lis tractatur, fundos habeant fitos. Enimuero cum omnes, qui vni eidemque principi parent, quasi sub vnus eiusdemque iudicis iurisdictione viuere, et re ad principem delata eius auctoritati atque facillimae executioni obnoxii videantur, hinc fieri solet vt quando actori cautionis praestandae necessitas iudicis sententia imponatur, semper fere in hunc modum pronuncietur: *Daß Kläger den geforderten Vorstand auf 30 Thaler hoch zu bestellen, oder daß er in hiesigen Landen mit unbeweglichen Gütern angefaßen, beyzubringen schuldig.* Vid. Summe Reuerendi et Illustris C. F. HOMMELII Patroni et Praeceptoris ad cineres Venerandi *Teutscher Flauius* p. 103. Ex quo pronuncianti modo duo colligere licet. Vnum quidem in fundi domini arbitrio fitum esse, verum velit pecunia cauere, an demonstrato fundi aut rei, quae eandem, quam fundi securitatem

tem

tem praestat, dominio. Alterum; non allegationem
dominii in fundo quodam sufficere, sed demonstratione
opus esse. Quod optime in Saxonia testimonio iudi-
cis, coram quo traditio fundi celebrata est, fieri posse
apparet.

§. V.

*An Fideicommissum Familiae et Feudum a
cautione liberent.*

Notissima sunt apud nos Fideicommissa Familiae,
quibus vel masculi tantum, vel seniores utriusque se-
xus, vel nomine familiari utentes secundum ordinem
definitum possessionem fundorum ita accipiunt, ut vi-
uentes iisdem utantur, mortui idem ius transmittant
ad eos, qui secundum institutionem fideicommissi pro-
ximum succedendi ius habent. Sed num hunc verum
dominum putemus? Non ausim hoc nomine appellare.
Nam domino, nisi aetas aut servitus intersit, alienandi
potestas esse debet. Atqui in Fideicommissis Familiae
possessoribus alienandi nulla potestas relicta est, cum,
etsi interdum pactis familiarum possint oriri, tamen ple-
rumque orientur ultimis voluntatibus, reipublicae au-

C

tem

tem interfit defunctorum ultimas voluntates seruari integras. Sed nolim tamen cum Bergero (P. II. Supplementorum ad E. D. F. p. 361. No. III.) his Fideicommissorum Familiae possessoribus cautionis onus magis, quam feudorum vtilibus dominis imponere. Bergerus quidem ait Fideicommissa Familiae non posse vendi, Feuda contra consensu domini directi et eorum, qui Saxonico more simultaneam inuestituram nacti sunt, transferri posse. Sed quis neget Fideicommissa Familiae principis auctoritate et familiae consensu euanescere et sic liberam alienandi potestatem dari possessori. Quare in Fideicommissis Familiae non minus quam in Feudis puto distinguendum esse. Possessores fundorum Familiae Fideicommissorum et fructus ex iis percipientes sine dubio ab onere cautionis liberandi sunt, eodem modo quo Feudi possessores Bergerus immunes esse contendit. Sed quemadmodum affirmare non audem, Feudi Expectatiuam habentem aut simultaneae inuestitum immunem esse a cautionis onere, ita etiam multo minus vellem eum, qui ex Familia tantum est, fundumque fideicommissarium nondum possidet, sed spem solum aliquando possidendi forte

forte tenet, a cautione pro expensis praestanda, liberare.

§. VI.

De his, qui tabernarum nomine a cautione liberantur.

Inter eos, qui eodem iure cum fundorum in Saxonia sitorum dominis utuntur in O. P. S. R. ad T. XIII. primo loco recensentur, qui tabernas vel pharmacopolla vendundis mercibus aperiunt. Tabernarum vero nomine, non quemuis locum vendundis mercibus destinatum venire, sed significari strictim id genus, quod vernacula lingua *Kram-Laeden* dicitur; id est taberna, qua utitur mercator, *ein Kaufmann oder Kramer*, intra consortium mercatorum civitatis rite receptus. Ideoque eodem privilegio neququam dignos existimarem paganos istos homines, qui e vicinis civitatibus exportatas merces plerumque ad victum et usum quotidianum pertinentes, ruricolis vendunt siue potius distribuunt. Nam cum arbitrio iudicis cautionis aestimatio relicta sit, istius potissimum interest non liberari ab eius onere eos, qui aliud securitatis genus

non habent. Quare e negotiationis, quam quis exercet, modo, cautionis siue necessitas siue summa iudicanda est. Et hinc etiam dominis tabernae mercatoriae sic vacuae, aut creditoribus obnoxiae, cautionis necessitas etiam inuitis et renitentibus imponenda esse videtur. Eadem quoque de Pharmacopolis dicenda sunt. Pharmacopolae qui satis instructum pharmacopolium habent, et in ciuitatibus singularibus priuilegiis plerumque vtuntur, a cautionis praestandae onere omnino immunes ex O. P. S. R. ad Tit. XIII. voluntate censendi sunt. Sed ad eorum numerum referendi non sunt, qui Theriaca, herbas, emplastra et collyria, pulueres, potiones pilulasque tanquam inuentores vel vt inuentorum heredes vendunt. Nam illi plerumque aut circumforanei sunt et varias prouincias pererrant, aut etiam si consistant in certa vrbe, facillime cum arcanis suis, vt vocantur, discedere, et sic securitatis spem fallere possunt; sed contra alios in pharmacopolarum et eorum, qui tabernas vendendis mercibus habent numerum referendos esse existimarem. In ciuitatibus plerisque Saxoniae et tantum non omnibus, tonforum, balneatorum, pisto-
rum

rum et eorum, qui cereuisiae coquendae ius habent, certus numerus est. Neque semper tonstrinae aut balnei ius certo fundo ita adstrictum est, vt etiam fundi causa tonsores et balneatores a cautione immunes habendi sint, sed quae vulgo dicuntur *die Barbierstuben, Bad-Stuben, Back- und Braugerechtigkeiten*, sunt iura quae quasi per se consistunt et nequam aedificii alicuius fundamento necessario imposita, censi debent. Quare quicumque eorum iurium dominum se, magistratus testimonio probauerit, ad cautionem pro expensis praestandam non est adigendus. Sed in ea re cautione opus est, vtrum quis intra numerum tonso- rum et balneatorum, qui semper ex antiqua consuetu- dine in ciuitate fuerunt, relatus sit, an gratia principis singulari exercendae tonsoariae aut balneariae potesta- tem acceperit. Huius ius personale est, illorum quod ad quemuis emtorem, heredem, cessionarium vel do- natarium transferre, imo hypothecae obligare possunt, reale videtur, adeoque non dissimile fundis. Ius per- sonale morte expirat, vnde ergo post mortem securi- tas impensarum nomine? Non minori autem cura in pisto-ribus et cereuisiae coquis dispiciendum est, vtrum

hoc ius sit ciuile, id est omnibus vniuersitatis membris commune, an priuilegium gratia singulari tributum singularis. In ciuitatibus, in quibus omnes ciues possunt cereuissiam coquere, quando ordo a magistratu definitus eos tetigerit, nullus se hoc quidem nomine ab onere cautionis praestandae liberare poterit, alioqui omnes vrbium in quibus cereuissia coquitur ciues cautionis pro expensis praestandae vacationem sibi sumere possent. Enimvero ea vacatione ii demum recte vtuntur, qui iura constituta habent, *besondere Brau- oder Backgerechtigkeiten*, non qui tanquam ciues panem aut cereuissiam coquunt.

§. VII.

De Vsufructuariis.

Vsumfructum esse ius vtendi fruendi re aliena salua eius substantia, ad seruitutes referri, et pro earum natura in promissum et constitutum distribui, norunt facile omnes tirones, etiamsi bene multa ignorent; Quare non opus est multis ambagibus declarare quinam usufructuariorum nomine veniant, cum satis notum sit, eos, qui iure in aliena re constituto, ita vtuntur, vt
omnes

omnes omnino fructus ordinarios ex ea percipiant, significari. Sed num omnes usufructuarios a cautione immunes existimemus? non ausim hoc magis quam de fundorum dominis dicere. Etenim arbitrio iudicis non parum in hac re relictum esse videtur, an fundus et usufructus satis ad cauendum videantur idonei. Iudex enim intelligens fundum, vti domus in montanis Saxoniae regionibus, vix pretio decem aut viginti Thalerorum venire posse, et hanc summam sumtibus ad litem prosequendam necessariis nullo modo pro causae gravitate aut ambiguitate suffecturam esse, recte mihi videtur vrgere cautionem pro expensis, quamvis actor sciente iudice tugurium eiusmodi possideat. Eandem rationem seruandam esse censeo, siquidem fundus onerum, quae vocant, nomine, quasi obaeratus sit, et praeterea forte hypothecae obligatus. Nam re curatius considerata, is qui nomen domini habet vix dominus habendus est, quoniam ius maius et fortius fisci principis aut ciuitatis, et creditores hypothecarii tenent. Ergo in usufructu ad modum reddituum annuorum respiciendum est, et si nimis pusilli appareant cautionem ab usufructuario exigere debere. Sed usufructuariis omnino

non

non accensendi sunt conductores fundorum, aut creditores hypothecarii, quamuis de his in vtramque partem satis speciose disputari posse non negem, quod is, qui ius in re, quemadmodum creditor cui fundus pignori obligatus est, habet, quodammodo pro parte et magnitudine nominis quod sibi debetur, eo vsque dominus sit, donec soluto debito id genus dominii euanescat et fundus liberetur, praeterea autem quod non defuerunt iuris consulti, qui in istis quatuor formis iuris in re omnibus dominii vestigia inesse contenderent.

§. VIII.

De iis qui salarii nomine liberantur a cautione praestanda.

In Ord. P. S. R. ad T. XIII. loco saepius laudato mentio fit *derer Officialen, so in wirklicher Besoldung stehen*. Atque potest sane dubitatio oriri, quinam eo nomine censendi sint? Sed primo non putamus in hac causa eam legem negligendam esse, quae in omnibus priuilegiis fauorabilibus pariter ac odiosis restrictiuam interpretationem suadet. Deinde hoc nomen esse honorificum,

cum, adeoque ad eos qui mercedem annuam accipiunt pro opera humili non posse applicari. Vtrumque monendum esse puto. Alterum propterea ne ad omnes porrigatur et extenuata legis auctoritate ii liberentur, quos a cautionis praestandae onere liberare periculosum sit. Alterum ne putent sub nomine *der Officialen* comprehendi magis manibus quam animo inferuentes. Officiales vero dicuntur hoc tempore in officio publico, *in einem oeffentlichen Amte*, constituti, quod etiam ad magistratus et potestates transferri potest. Sed an ad scribas etiam? si verum fateri licet, nollem de omnibus pronunciare in eundem modum. Etenim quemadmodum hoc privilegium male extendi posset ad vigiles nocturnos, et qui pueris et id genus hominibus in templis continendis praesunt, *Kirchen- und Bettelvoegte*, etiamsi eisdem annuam mercedem accipere manifestum sit; ita non putarem vniuersum scribarum chorum hoc privilegio gaudere, minime autem eos, qui tantum mercedem scripturae (*die Copialien*) neutiquam vero annum stipendium habent. videtur (retribuuntur) merito gaudere

§. IX.

De clericis et scholarum magistris.

Clerici an superiori hominum generi accensendi sint nec ne, quaesitum est, et puto sane ministros ecclesiae faciendis sacris destinatos, et redditus ecclesiasticos accipientes hoc privilegio non minus quam laicos dignos esse, sed ii, qui ob delictum e sacro ordine exciderunt, vel tempore litis motae uti vocantur *suspensionis obnoxii* sunt (*suspendirt sind*), non possunt a cautione praestanda immunes censer. Illi, quod causa securitatis deficit, hi quod verisimile sit eam deficere posse. Scholarum in urbibus doctores, si honoraria annua sunt alicuius momenti, clericis annumerandi sunt; cum contra Catecheticis, Collaboratoribus, Baccalaureis et istius generis aliis pro modo honorarii cautio vel remittenda vel ab iisdem exigenda esse videatur. De ludimagistris paganis (*von den Schulmeistern*) idem affirmare non dubitarem, cum pro modo salarii quidem (*der Besoldung*) non reddituum contingentium (*der Accidentien*) arbitrer ab iudice aestimari-

mari debere, vtrum exigi an non debeat cautio. Ali-
ter de res habet, si Paroehus vel Iudimagister ratione
officii consensu Consistorii Ecclesiastici agat. Quo factò
vtrumque a cautionis necessitate iure immunem haben-
dum esse patet, quod quasi ecclesia, quae nunquam ad
cauendum adigitur, agere videatur.

§. X.

De Corporibus et Vniuersitatibus.

Immunitatis a cauendo priuilegium etiam Corpo-
ribus et Vniuersitatibus concessum est, ita quidem vt
nihil interfit, vtrum bona adsint communia an non. Sed
probe distinguendum esse censemus inter Corpora li-
cita et illicita. Quare si Collegium nostro aeuo ce-
lebratissimum *der Freymäurer* agere vellet, non pos-
set liberari a cautionis praestandae necessitate. Dein-
de etiam vires eiusmodi vniuersitatis quae litem in-
greditur contemplandas a iudice cenfeo. Non enim
alienum ab iudicis officio, imo eidem maxime con-

ueniens futurum esset, si vniuersitatem vel trium personarum omni patrimonio communi destitutam et morte mox interituram cauere iuberet.

§. XI.

Peroratio.

Essent quidem multae quaestiones, in quibus decidendis possemus adhuc ingenium exercere, vt de Bibliopolis et Bibliothecarum possessoribus, in quibus tamen in vniuersum pronunciare non licet. De Bibliopolis quinam sint videndum est; de his qui tabernam librariam habent, *die einen offenen Buchladen haben*, idem sine dubio valet, quod de ceteris mercatoribus, neque distinguendum putarem, vtrum libros nouitios an vetustos vendant, quod genus Bibliopolarum solent *Antiquariorum* nomine appellare. Sed de circulatoribus, qui vt Philosophi omnia secum portant, idem quod de herbarum et Theriacorum venditoribus valere apparet. De Bibliothecarum possessoribus ambigi potest, sed eos a cautione non magis

gis liberandos iudico, quam qui metalla suis impensis exfodienda curant. Vti enim his propterea, quod spes incerta est, cautio non remittitur, ita quoniam etiam auidissimi emtores librorum eorum numerum facile minuere et augere possunt, securitas satis idonea in libris adesse non videtur. Sed essent fortasse, qui vellent a nobis de illustribus, quas vocant, personis et de pauperibus disputari: At quoniam non ideo scribendi consilium cepi, vt doctrinae opinionem excitarem, cum satis sciam, in hominem forenses mei ordinis ab omni fere lectionis et librorum fructu remotum, non cadere, ita nolo longa oratione legendi taedio eos conficere, qui beneuolentiae causa ad hanc commentatiunculam legendam accedent. De pauperibus notum est, qua via incedere debeant, si se commendare iudicis velint tutelae. De iis quos dignitatis fauor liberat a cautionis onere, e iure ciuili et Codicis nolui propterea exponere, quod plerumque ipsum ius ciuile, cui non parum tribuo, a forensi ratione, quae hodiernis moribus accommoda-

tior est, multum recedit. Gloriolae captandae impetus me non ad scribendum abripuit, praeuidebam gloriam ne quidem claudis pedibus prosequi velle inexercitatos scriptores. Continui me intra fines qui mei generis hominibus descripti sunt. Non confido viribus meis sed lectorum indulgentiae; haec erroribus condonabit, et rogantem veniam excusandi facilitate subleuabit certissime.

Leipzig, Diss., 1764

f

TA 30L

nur 31. Stück bisher verknüpft

VD 18

1764, 41.

20

DE NONNVLLIS
 QVI A
 CAVTIONE PRO EXPENSIS
 IMMVNES SVNT

P. sibi.

VT SIBI
 AD SVMMOS IVRIS HONORES

ADITVM APERIRET
 EX ILL. ICTOR. COLLEGII
 VOLVNTATE

A. D. XXVII. SEPT. A. R. S. CIOIOCCCLXIII

DISPVTABIT
 CAROLVS GODOFREDVS ZIZMANVS
 ADVOCAT. LIPSIENS

LIPSIAE
 EX OFFICINA BREITKOPFIA

